

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **E., s.r.o.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného Mgr. T. K., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **M. J.**, bývajúcemu v B., **o zaplatenie 605,87 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 32 Ro 1844/20112, o dovolaní Z., so sídlom v P., IČO: X., zastúpeného JUDr. A. M., advokátom so sídlom v S., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2012 sp. zn. 6 Co 159/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou 10. novembra 2011 na Okresnom súde Bratislava II sa žalobca domáhal, aby súd žalovanému uložil povinnosť zaplatiť mu sumu 605,87 € s príslušenstvom, ktoré špecifikoval v žalobe, a v rovnakej lehote mu nahradiť trovy konania.

Procesným úkonom z 29. februára 2012 oznámilo Z., so sídlom v P., zastúpené JUDr. A. M., advokátom so sídlom v S. (ďalej len „zdrúženie“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane žalovaného a žiada priznať náhradu trov konania.

Okresný súd Bratislava II uznesením z 19. marca 2012 č.k. 32 Ro 188/2011-43 zastavil konanie, žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania a rozhodol o vrátení žalobcom zaplateného súdneho poplatku. Konanie zastavil podľa § 103 a § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p., lebo žalovaný zomrel 22. septembra 1993, teda (18 rokov)

pred podaním žaloby. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a o vrátení súdneho poplatku podľa § 11 ods. 3, 4 a 6 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov.

Proti výroku uvedeného uznesenia o trovách konania podalo združenie odvolanie, ktoré Krajský súd v Bratislave odmietol uznesením z 31. mája 2012 sp. zn. 6 Co 159/2012 ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Združene totiž „vstúpilo“ do konania ako vedľajší účastník na strane neexistujúcej fyzickej osoby (ktoré zomrela pred podaním žaloby). So zreteľom na to združenie ani nemohlo mať procesné postavenie vedľajšieho účastníka a nemohlo byť nositeľom práv vedľajšieho účastníka, preto ani nebolo oprávnené podať predmetné odvolanie. O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo združenie dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovalo z § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že odmietnutím odvolania mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Uviedlo, že jeho postup bol v súlade s § 93 ods. 2 O.s.p. a i keď žalovaný subjekt nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, združenie koná iba za seba a ak by išlo o nezákonný procesný postup v konaní (napríklad voči dedičom), bol by pripravený upozorniť súd na príslušné inštitúty spotrebiteľského práva. V procesnom postavení vedľajšieho účastníka sa snažilo zasiahnuť, aby nedošlo k porušeniu práv spotrebiteľa. Namietalo aj nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, dôsledkom ktorého došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu. Z týchto dôvodov združenie žiadalo napadnuté uznesenie zrušiť, priznať mu náhradu trov dovolacieho konania a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané združením nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. združenie nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Združenie v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd jeho odvolanie odmietne, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania združenia odvolacím súdom vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Účastník občianskeho súdneho konania musí mať spôsobilosť byť účastníkom tohto konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania je spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi priznáva.

Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (viď § 19 O.s.p.). Zákon priznáva spôsobilosť byť účastníkom konania v zásadne každému, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, a výnimočne v osobitných prípadoch aj tomu, kto by inak túto spôsobilosť nemal. Spôsobilosť byť účastníkom konania zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Fyzické osoby nadobúdajú spôsobilosť mať práva a povinnosti v zásade narodením, ich spôsobilosť mať práva a povinnosti zaniká smrťou.

Spôsobilosť byť účastníkom konania je jednou zo základných procesných podmienok konania; jej absencia je neodstrániteľnou prekážkou konania. Vyplýva to z toho, že spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania je odvodená od hmotnoprávnej spôsobilosti mať práva a povinnosti. To, že daný „subjekt“ nie je spôsobilý mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, má ten dôsledok, že nemá ani procesné práva, v zákone vyjadrené ako spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania. Ak určitá „osoba“ už v čase podania žaloby nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, tento nedostatok nie je možné dodatočne odstrániť (po podaní žaloby), nakoľko nedošlo k účinnému podaniu žaloby, a to bez zreteľa na to, na akej strane takýto subjekt vystupuje. Pokiaľ v čase podania

žaloby ten, kto je v nej označený za účastníka konania nežil, nie sú s podaním žaloby spojené hmotnoprávne účinky podania žaloby. Takýto nedostatok nemožno odstrániť ani postupom podľa § 43 O.s.p. Skutočnosť, že v čase podania absentuje spôsobilosť byť účastníkom konania, má vždy za následok zastavenie konania (§ 104 ods. 1 O.s.p.).

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.).

Vstup určitého subjektu ako vedľajšieho účastníka do konania je pojmovo vylúčený vtedy, ak účastník konania, na strane ktorého chce tento subjekt vystupovať, už pri podaní žaloby nežil (v prípade fyzickej osoby) alebo právne existoval (v prípade právnickej osoby), a preto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. V takom prípade je pojmovo vylúčené aj rozhodovanie súdu o (ne)prípustnosti vedľajšieho účasti – do úvahy prichádza len zastavenie konania podľa § 104 ods. 1 O.s.p.

Procesný úkon združenia, ktorým prejavilo vôľu vstúpiť do konania na strane toho, kto zomrel ešte pred podaním žaloby, nemal právne účinky vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Uvedeným úkonom sa združenie nestalo vedľajším účastníkom, a preto ani osobou oprávnenou podať odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým bolo konanie zastavené práve z dôvodu, že ten, koho žalobca označil za žalovaného, zomrel ešte pred podaním žaloby.

Postup odvolacieho súdu, ktorý v danej procesnej situácii odmietol odvolanie združenia ako podané neoprávnenou osobou, zodpovedal § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. Týmto, zákonu sa nepriečiacim postupom, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti odvolateľa konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ združenie namieta, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, dovolací súd uvádza, že judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (vid' R 111/1998) je nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nižšieho stupňa považovaná za tzv. inú vadu konania. Vada tejto povahy je prípustný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie združenia ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie procesne prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Vzhľadom na odmietnutie dovolania sa dovolací súd nezaoberal návrhom dovolateľa na prejudiciálne vyriešenie otázky v konaní pred Súdny dvorom Európskej únie (ktorú dovolateľ, navyše, ani nekonkretizoval).

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 151 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. januára 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková